

De vereniging zonder winstoogmerk

Inhoud

Wettelijke basis.....	2
Wanneer is het aangewezen een vzw op te richten?.....	2
Er bestaat een alternatief!.....	3
Wat is een vzw?	4
Hoe wordt een vzw opgericht?.....	13
Fiscaliteit van de vzw's	17

Wettelijke basis

De vzw's vallen onder de wet van 27 juni 1921 (artikel 1 tot 26 septies). Deze wet werd gewijzigd door de wet van 2 mei 2002, nl. de "Wet betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen (gepubliceerd in het Staatsblad op 18 oktober 2002).

Wanneer is het aangewezen een vzw op te richten?

Het juridische statuut van een vzw biedt talrijke voordelen... maar ook enkele nadelen:

▪ Voordelen

- Het is mogelijk om subsidies te ontvangen
- De aankoop van gemeenschappelijk materiaal beheren
- Een eenvoudig beheer van de activiteiten
- Een grotere zelfstandigheid

▪ Nadelen

- Kosten voor de boekhouding
- Moeilijk beheer van de BTW
- Beheer van de facturatie

Daarom is het belangrijk om op voorhand de kosten en baten tegenover elkaar af te wegen.

Er bestaat een alternatief!

Bijvoorbeeld, als je:

- een beginnend bandje hebt zonder veel optredens
- als je een eerste subsidie hebt gekregen, maar de toekomst blijft nog erg onzeker...
- enz.

In die gevallen is het een beter idee om een structuur zoals de **SMart-Activiteit** te gebruiken.

Dit is een reeds bestaande vzw (Verenigde Producties) waarbinnen je jouw projecten rustig kan laten groeien. [Meer inlichtingen over de activiteiten](#).

Zo kan je het oprichten van een eigen vzw uitstellen tot het ogenblik waarop je regelmatig contracten binnenhaalt en over voldoende inkomsten of subsidies beschikt.

Wat is een vzw?

▪ **Het principe van de afwezigheid van winstoogmerk**

Het fundamentele verschil tussen een vereniging zonder winstoogmerk (vzw) en een handelsvennootschap is de **afwezigheid van het streven naar winst**.

Het hoofddoel van een handelsvennootschap is het maken van winst en dus het verrijken van haar leden en vennoten.

Mag een vzw winst maken?

De vereniging zonder winstoogmerk wordt verondersteld een belangeloos doel na te streven, d.w.z. niet te streven naar haar eigen verrijking of die van haar leden. Zij mag winstgevende activiteiten uitoefenen, op voorwaarde dat deze geen voorrang krijgen op de niet-winstgevende activiteiten en dat de eruit voortvloeiende winsten volledig worden gebruikt voor de verwezenlijking van het belangeloze doel.

De belangeloze aard van de doelstellingen van de vereniging bepaalt niet alleen welk wettelijk stelsel (de wet op de vzw's of het Wetboek van Vennootschappen), maar ook welk belastingstelsel (belasting van de rechtspersonen of bedrijfsbelasting) op haar van toepassing is.

Is het uitoefenen van een commerciële activiteit in een vzw als dusdanig verboden?

In het algemeen neemt men aan dat een vzw commerciële activiteiten mag uitoefenen, voor zover zij een **belangeloos hoger doel** heeft en niet naar winst streeft, d.w.z. dat zij niet gericht is op het **verrijken van zichzelf of haar leden**. Als de vzw daarentegen een hoofdzakelijk commercieel doel nastreeft of in de praktijk een commerciële activiteit uitoefent met het oogmerk op winst, kan zij worden beschouwd als een handelsvennootschap.

De vzw mag **bijkomende** winstgevende activiteiten uitoefenen, die onontbeerlijk of nuttig zijn om haar bestaan te verzekeren. Zo kan zij ledenbijdragen innen, tentoonstellingen of concerten organiseren, boeken verkopen... De door deze activiteiten opgewekte inkomsten moeten worden **bested aan de verwezenlijking van het doel van de vereniging** en mogen niet als gewone winst aan de leden worden uitgekeerd.

Kan een vzw failliet worden verklaard?

Een vzw **kan niet** failliet worden verklaard (alleen handelaren kunnen failliet worden verklaard).

Wat gebeurt er als de vzw haar financiële verplichtingen niet meer kan nakomen?

De schuldeisers kunnen de ontbinding van de vzw eisen. Als de activa niet volstaan om alle schuldeisers te betalen, blijven de bezittingen van de leden en bestuurders buiten schot. De schuldeisers moeten zich dus tevreden stellen met de resterende bezittingen van de vzw. Maar in het geval de financiële tekorten veroorzaakt werden door fouten van de bestuurders, kunnen ze daarvoor wel verantwoordelijk gehouden worden en is het mogelijk dat de schuldeisers bij hen komen aankloppen.

Als de vzw handelingen verrichtte die niet met haar doel overeenstemden (bijvoorbeeld handelsactiviteiten), kan een rechter de vzw herkwalficeren als handelsvennootschap en vervolgens failliet verklaren.

▪ Andere soorten verenigingen

Er bestaan een reeks andere structuren die geen vzw's zijn, maar ook dienen om een aantal personen rond een gemeenschappelijk doel of project te verenigen.

IVZW

(Artikels 46 tot 57 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de vzw's, ivzw's en stichtingen)

Een ivzw is een vereniging waar zowel Belgen als buitenlanders deel van kunnen uitmaken, die haar maatschappelijke zetel in België heeft en een **niet-winstgevend doel van internationaal nut** nastreeft. Het betreft dus een vereniging naar Belgisch recht. Het verschil met een gewone vzw is dus het internationale aspect van de activiteiten.

Voor het oprichten van een ivzw zijn er meer formaliteiten nodig dan voor een gewone vzw. De wet vereist **een authentieke akte** en de ivzw verwerft haar **juridische rechtspersoonlijkheid enkel via een Koninklijk Besluit**. De minister van justitie is verantwoordelijk voor het dossier.

Private stichting en stichting van openbaar nut

(Artikels 27 tot 45 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de vzw's, ivzw's en stichtingen)

De oprichting van een stichting vloeit voort uit de wil van een of meer natuurlijke personen of rechtspersonen om **een vermogen te bestemmen voor de verwezenlijking van een bepaald belangeloos doel**. De stichting mag geen materieel voordeel verschaffen aan de stichters, de bestuurders of enig ander persoon behalve binnen het kader van de belangeloze doelstelling van de stichting (enkel voor externe personen).

De vzw en de stichting zijn gelijkaardige structuren, maar toch zijn er enkele verschillen:

- **Een stichting heeft leden, noch vennoten**: dat betekent dat ook een rechtspersoon een stichting kan oprichten.
- De **oprichting** gebeurt bij authentieke akte.
- De terugbetaling van de fondsen aan de oprichter: de oprichter of zijn rechthebbenden kunnen, onder bepaalde voorwaarden, hun ingebrachte fondsen geheel of gedeeltelijk terugkrijgen. Bijvoorbeeld wanneer het doel waarvoor de stichting werd opgericht, bereikt werd.

Voor de **stichting van openbaar nut** bestaan nog andere bijkomende voorwaarden:

- De stichting moet opgericht worden met een doel van filantropische, wetenschappelijke, artistieke, culturele, enz. aard.
- De statuten moeten goedgekeurd worden door de minister van justitie, die eveneens het openbaar nut van de stichting moet erkennen.
- De juridische persoonlijkheid wordt verkregen op de datum van de erkenning van het openbaar nut via een Koninklijk Besluit.

- Het dossier wordt bijgehouden op het ministerie van justitie.

Feitelijke verenigingen

De feitelijke vereniging is een **groepering die steunt op een afspraak tussen burgers**. Een dergelijke vereniging heeft geen juridisch statuut en voor haar verplichtingen valt ze daarom onder het gemeen recht en niet onder de wet op de vzw's. Eventuele verbintenissen moeten **door de leden persoonlijk worden aangegaan**. Vanuit juridisch standpunt **bestaat** een dergelijke vereniging **niet**.

▪ De rechtspersoonlijkheid

De vzw verwerft haar **rechtspersoonlijkheid** vanaf het ogenblik dat de statuten, de benoemingsaktes van de bestuurders en, in voorkomend geval, van de personen die gemachtigd zijn om de vzw te vertegenwoordigen overeenkomstig het artikel 13, al. 4 van de wet van 27 juni 1921, neergelegd worden bij de griffie van de Rechtbank van Koophandel en in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd worden. Vanaf dat ogenblik heeft de vzw rechten en plichten.

De vzw mag **verbintenissen** aangaan vóór zij rechtspersoonlijkheid verkrijgt. Diegenen die deze verbintenissen aangaan zijn hiervoor **persoonlijk en gezamenlijk** verantwoordelijk, tenzij de vzw haar rechtspersoonlijkheid verkrijgt binnen de 2 jaar na het ontstaan van de verbintenis, én zij deze heeft overgenomen binnen de 6 maanden na het verkrijgen van de rechtspersoonlijkheid. In dat geval worden deze verbintenissen beschouwd als vanaf het begin door de vereniging aangegaan.

Het verkrijgen van de rechtspersoonlijkheid biedt de vzw met name de mogelijkheid **eigen bezittingen** te hebben, gebouwen te kopen, contracten en verbintenissen aan te gaan, schenkingen te krijgen, haar rechten te verdedigen,...

▪ Vzw en werkloosheid

Om recht te hebben op een werkloosheidsuitkering moet men, onder andere, **onvrijwillig verstoken zijn van werk en inkomen**. De werkloze moet bovendien voor de arbeidsmarkt beschikbaar blijven.

Art. 45 van het KB van 25 november 1991 betreffende het werkloosheidsreglement bepaalt dat volgende activiteiten **niet compatibel** zijn met het ontvangen van een werkloosheidsuitkering:

- Activiteiten voor **eigen rekening**, die deel uitmaken van de economische uitwisseling van goederen en diensten, en die niet beperkt zijn tot het normaal beheer van eigen goederen.
- Activiteiten **voor rekening van een derde** waarvoor de werknemer een **vergoeding** ontvangt of een **materieel voordeel dat bijdraagt tot zijn levensonderhoud** of dat van zijn gezin. Elke activiteit uitgevoerd voor een derde wordt, tot het tegendeel bewezen is, verondersteld een vergoeding of een materieel voordeel op te leveren.

Het beheren van een vzw, zelfs op vrijwillige basis, is dus **a priori incompatibel** met het ontvangen van werkloosheidsuitkeringen.

Uitzondering:

Het artikel 45 bis van het K.B. van 25.11.1991 stelt dat werklozen wel vrijwilligerswerk kunnen verrichten en hun werkloosheidsuitkering behouden (wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers) op voorwaarde dat ze dat op voorhand en schriftelijk aan hun werkloosheidsbureau melden.

Op de **voorafgaandelijke schriftelijke mededeling** moeten de identiteit van de werkloze en de naam van de vereniging vermeld worden, net zoals de aard, de duur en de frequentie van het vrijwilligerswerk, de werkplaats en de toegekende materiële en financiële voordelen. Dit document moet door beide partijen ondertekend worden.

De directeur kan dit **verbieden** omwille een van de volgende redenen:

- de vrijwilliger ontvangt een buitensporige vergoeding,
- de werkloze is door het vrijwilligerswerk veel minder beschikbaar voor de arbeidsmarkt,
- de activiteit voldoet niet aan de kenmerken van een typische vrijwilligersactiviteit uit het verenigingsleven omwille van de aard, frequentie of het tijdsbeslag, of omwille van het kader waarbinnen deze wordt uitgeoefend.

De directeur neemt zijn beslissing op basis van **criteria** zoals:

- de doelstelling van de vereniging: humanitair, sociaal, cultureel of sportief,
- het werk dat de vrijwilliger verricht,

- o het doelpubliek (voor wie is de dienst of het product bestemd),
- o wat het doelpubliek moet betalen.

Opmerking:

Als je op voorhand een volledig ingevulde schriftelijke melding per aangetekende brief verstuurt en je hebt 12 werkdagen na de ontvangst daarvan nog geen officiële beslissing gekregen, mag je er vanuit gaan dat de aanvraag (voor het verrichten van onbezoldigde arbeid met behoud van werkloosheidsuitkeringen) aanvaard werd.

En wat met kunstenaars die hun eigen vzw beheren?

Principe: de bestuurder van een vzw die werd opgericht voor het beoefenen van artistieke activiteiten heeft in principe geen recht op een werkloosheidsuitkering (Cfr.: Infoblad kunstenaars – RVA - 8/3/13).

Uitzondering: als de activiteit van de bestuurder **van miniem belang is en beperkt blijft tot het administratieve beheer van diens eigen artistieke activiteiten**, behoudt deze in principe het recht op een werkloosheidsuitkering. Maar de eventuele inkomsten als bestuurder kunnen wel gevolgen hebben voor de hoogte van de uitkering zelf.

In het geval de activiteiten van de bestuurder niet “van miniem belang” zijn (vb: hij bestuurt een onderneming die instaat voor de belangen van een professioneel artistiek gezelschap), verliest deze zijn recht op een werkloosheidsuitkering. De werkloze wordt voorafgaand wel opgeroepen om zich in het werkloosheidskantoor te verdedigen.

Ter verduidelijking: de beheersactiviteit van een vzw bestaat bijv. in het bijhouden van de boekhouding van de vzw, het opstellen van subsidiedossiers, het opvolgen van het secretariaatswerk van de vzw (facturen, tel. ...).

Het uitoefenen van een **artistieke activiteit als bezoldigde werknemer van de vzw** (bijv. via **SMart-contracten**), ter vervulling van het maatschappelijk doel, **verschilt** van deze beheersactiviteit die op puur vrijwillige basis kan worden uitgeoefend.

Om de **notie “van miniem belang”** te bepalen, houdt de RVA rekening met de volgende elementen:

- o het principe dat de creatieve activiteit kan worden uitgeoefend op eender welk moment
- o dat het beheer van deze artistieke activiteit kan worden beschouwd als een noodzakelijke aanvulling
- o dat men een ongelijke behandeling moet voorkomen in vergelijking met de kunstenaar die dezelfde activiteit uitoefent als zelfstandige

Als de activiteit niet wordt beschouwd als zijnde van miniem belang, wordt het recht op uitkeringen **geweigerd**.

▪ De verantwoordelijkheid van de bestuurders

De raad van bestuur beheert de zaken van de vereniging en vertegenwoordigt haar in al haar gerechtelijke en buitengerechtelijke handelingen. Alle bevoegdheden die niet uitdrukkelijk door de wet zijn voorbehouden aan de algemene vergadering, vallen onder de bevoegdheid van de raad van bestuur. De statuten kunnen beperkingen opleggen aan de bevoegdheden die worden toegekend aan de raad van bestuur. Deze beperkingen zijn, net als de taakverdeling die de bestuurders eventueel zouden overeenkomen, niet inroepbaar tegen een derde, zelfs indien ze gepubliceerd zijn. In werkelijkheid sluit de bestuurder, voor de uitoefening van zijn functies, een opdrachtcontract af met de vzw.

A. De verantwoordelijkheid tegenover de vzw in het kader van de beheersopdracht

De verantwoordelijkheid van de bestuurder t.o.v. de vereniging is van contractuele aard en **dus beperkt tot de uitvoering van de opdracht** die hem wordt toevertrouwd en tot de fouten die hij in zijn beheer begaat. Zo kan hij ter verantwoording worden geroepen als hij de algemene vergadering niet bijeenroept binnen de voorgeschreven termijn, als hij zonder geldige reden niet deelneemt aan de raad van bestuur...

De bestuurder heeft een middelenplicht en geen resultaatplicht. Hij moet alle middelen binnen zijn bereik inzetten om de vzw goed te beheren. De verantwoordelijkheid van de bestuurder wordt gemeten volgens de omstandigheden, waarbij de bestuurder moet handelen als een normaal **toegewijd en gewetensvol** persoon. Het mandaat van een bestuurder kan gratis of bezoldigd zijn. In het tweede geval, zal een eventuele fout strenger beoordeeld worden.

De bestuurders dragen een persoonlijke, geen gezamenlijke verantwoordelijkheid. De bestuurder kan niet verantwoordelijk worden geacht voor daden of nalatigheden die niet aan hem persoonlijk toe te schrijven zijn; een gezamenlijke veroordeling kan echter gerechtvaardigd zijn in geval van een gezamenlijke fout.

Door **de vereniging tot iets te verbinden**, gaan de bestuurders zelf geen enkele **persoonlijke verbintenis** aan. Zij kunnen dus niet verplicht worden deze zelf uit te voeren of daarvoor met hun eigen bezittingen in te staan.

De wet van 27 juni 1921 bepaalt in dit verband:

- De vereniging is aansprakelijk voor de fouten die kunnen worden aangerekend aan haar aangestelden of aan de organen waardoor zij handelt (*art. 14*).
- Onverminderd artikel 26septies gaan de bestuurders geen enkele persoonlijke verplichting aan inzake de verbintenissen die de vereniging aangaat (*art. 14bis*).
- De personen die met het dagelijks bestuur zijn belast, gaan geen enkele persoonlijke verplichting aan inzake de verbintenissen die de vereniging aangaat (*art. 15*).

Tijdens de **jaarlijkse algemene vergadering** wordt aan de bestuurders gewoonlijk **kwijting** verleend voor hun beheer tijdens het afgelopen boekjaar. De vereniging kan

dan ook nadien de bestuurders niet meer ter verantwoording roepen voor hun bestuurlijke fouten in het desbetreffende boekjaar. Deze **kwijting verhindert echter niet dat derden de bestuurders verantwoordelijk kunnen stellen** voor feiten die voor de algemene vergadering verborgen zouden zijn gebleven.

B. De burgerlijke verantwoordelijkheid (art. 1382 van het burgerlijk wetboek) t.o.v. derden

De bestuurder is verantwoordelijk t.o.v. de vzw als **orgaan van de vereniging** en eveneens **t.o.v. derden**. Art. 1382 van het burgerlijk wetboek verklaart dat "elke daad van de mens, waardoor aan een ander schade wordt veroorzaakt, verplicht degene door wiens schuld die schade is ontstaan, deze te vergoeden." De bestuurder kan dus worden vervolgd door derden indien hij hen **schade berokkent** door een fout te maken die een normaal voorzichtig en toegewijd persoon in gelijkaardige omstandigheden niet zou maken. Bijvoorbeeld, indien hij verbintenissen aangaat in naam van de vzw, wetende dat de vereniging niet in staat is deze na te leven.

In geval van **schade** beschikt de derde dus over een **dubbel verhaalsrecht** tegen de vzw (art. 14) en de bestuurder (art. 1382 van het Burgerlijk Wetboek).

In bepaalde gevallen kunnen de bestuurders **gezamenlijk verantwoordelijk worden gehouden in geval van een gemeenschappelijke fout**, indien elk van de bestuurders heeft bijgedragen tot het ontstaan van de fout, zonder dat men **het aandeel van elke bestuurder afzonderlijk kan bepalen**.

Hoe wordt een vzw opgericht?

▪ De publicatieformaliteiten

Er bestaat geen enkele wettelijke termijn, maar in de praktijk kan de vzw juridisch niet bestaan en heeft ze dus geen rechtspersoonlijkheid zolang de statuten niet in het Belgisch Staatsblad zijn verschenen.

Om een vzw op te richten, moet je de volgende stappen volgen:

1. De oprichtingsakte van de vzw opstellen. In dit schriftelijke document staan de statuten van de vzw, de identiteit en de handtekeningen van de stichtende leden van de vzw.
2. Het organiseren van de algemene oprichtingsvergadering in aanwezigheid van de stichtende leden. Tijdens deze AV worden de statuten goedgekeurd, de bestuurders verkozen en wordt het project van de vereniging voorgesteld.
3. Het indienen van de oprichtingsdocumenten bij de griffie van de Rechtbank van Koophandel uit het gerechtelijk arrondissement waarin de maatschappelijke zetel van de vereniging is gevestigd:
 - twee exemplaren van de statuten, ondertekend door alle stichtende leden,
 - het [Formulier I](#) – luiken A, B en C,
 - het betalingsbewijs voor de publicatiekosten in het Belgisch Staatsblad. De tarieven vind je op de website van het [Belgisch Staatsblad](#).

Het is ook mogelijk om de oprichtingsakte van een vzw elektronisch in te dienen: www.e-griffie.be.

Als de informatie die ingediend werd bij de griffie van de Rechtbank van Koophandel niet langer met de werkelijkheid overeenstemt, moet de vereniging binnen de maand na de wijziging een bijgewerkte versie bezorgen.

Deze wijziging is mogelijk met [Formulier II](#).

▪ Opstellen van de statuten van de vzw

De statuten moeten bepaalde verplichte vermeldingen bevatten, opgesomd in artikel 2 van de wet van 27 juni 1921, gewijzigd door de wet van 2 mei 2002.

Er wordt algemeen aangenomen dat buiten de hogergenoemde verplichte vermeldingen, **alles wat niet in de statuten is vastgelegd door de wet wordt bepaald**.

De statuten kunnen bestaan uit een **onderhandse** akte of een authentieke akte die aan een **notaris** werden voorgelegd (dit is verplicht als er onroerende goederen worden ingebracht).

De oprichters kunnen ook een reglement van inwendige orde opstellen, dat geldt tussen partijen maar niet tegen derden kan worden ingeroepen als het niet gepubliceerd werd in het Belgisch Staatsblad.

Neem de tijd om de statuten behoorlijk op te stellen, zo vermijd je latere, dure wijzigingen.

▪ **De statuten moeten ten minste de volgende elementen bevatten:**

De oprichters: er moeten **minimaal 3 leden** zijn. Voor elk van hen moet de identiteit worden opgegeven (natuurlijke personen: naam, voornaam, woonplaats, geboortedatum en –plaats; rechtspersonen: naam van de vzw, juridische vorm en maatschappelijke zetel).

De maatschappelijke zetel: de maatschappelijke zetel is de plaats **waar de vzw wordt beheerd**, en moet zich in België bevinden. Het gerechtelijk arrondissement waarin hij zich bevindt moet worden vermeld. De vzw kan ook een activiteitenzetel in een ander land hebben. Wanneer de maatschappelijke zetel wordt gewijzigd, moet de procedure m.b.t. de wijziging van de statuten worden gevolgd (artikel 8 van de wet van 27 juni 1921).

De maatschappelijke benaming: de maatschappelijke benaming mag geen schade berokkenen aan derden. Let erop dat je geen misbruik maakt van de eigennaam van een privé-persoon of de benaming van een andere rechtspersoon, zodat geen verwarring kan ontstaan met een andere vereniging (controle mogelijk bij het Belgisch Staatsblad: www.staatsblad.be). Om de maatschappelijke benaming te wijzigen, moet de procedure m.b.t. het wijzigen van de statuten worden gevolgd (artikel 8 van de wet van 27 juni 1921).

Het maatschappelijk doel: het doel of de doelen van de vzw moet(en) **precies omschreven** worden. Ook hier weer moet voor het wijzigen van het maatschappelijk doel de procedure m.b.t. het wijzigen van de statuten worden gevolgd.

De duur: indien niet onbeperkt, moet de duur worden vastgelegd in de statuten.

De leden: de **aansluiting** van de leden (natuurlijke of rechtspersonen) kan worden onderworpen aan voorwaarden (eigenmachtige beslissing van de raad van bestuur of een bevoegd orgaan, aansluitingsvoorwaarden, voorwaarden vermeld in het inwendig reglement...) of zonder voorwaarden op eenvoudige aanvraag gebeuren. De statuten bepalen het maximumbedrag van de door de leden te betalen **bijdragen** of stortingen. Er kunnen verschillende soorten leden zijn: **effectieve leden, aangesloten leden, ereleden...** Elk lid **kan zich op elk moment terugtrekken**, mits bepaalde formaliteiten, vastgelegd in de statuten (aangetekende brief, opzegtermijn...). Er kan een **uitsluitingsclausule** worden ingevoegd, in geval van zware inbreuken of het toebrengen van schade aan de belangen van de vzw. Zodra het lid zijn lidmaatschap heeft opgezegd of uitgesloten werd, verliest hij elk recht op het maatschappelijk bezit.

De algemene vergadering: deze bestaat uit alle effectieve of aangesloten leden van de vzw. De statuten moeten de wijze van **oproepen** en **beslissen** bepalen, de **rechten** van de algemene vergadering vastleggen, en de wijze waarop deze beslissingen aan de leden en aan derden ter kennis worden gebracht. De **wet** bepaalt de bevoegdheden van de algemene vergadering.

De raad van bestuur: de wijze van **benoemen** en **stopzetten** van de activiteiten van de bestuurders en de **rechten** van de raad van bestuur moeten worden vastgelegd, naast de eventuele benoeming van een **afgevaardigd bestuurder**. De raad van bestuur bestaat uit **minstens 3 personen**. Indien de vereniging slechts 3 leden telt, mag de raad van bestuur uit 2 personen bestaan.

De rekeningen: de statuten bepalen de datum van het eerste boekjaar en de aanvangsdatum van de volgende boekjaren. De vzw houdt een vereenvoudigde boekhouding bij, die ten minste de bewegingen van de cashvoorraad en de rekeningen omvat. Indien de vzw tegelijk voldoet aan bepaalde voorwaarden i.v.m. aangestelde werknemers, ontvangsten en balansen, moet zij een boekhouding bijhouden in overeenstemming met de wet van 17 juli 1975 over de bedrijfsboekhouding (zie "boekhouding" hieronder). De jaarrekeningen moeten elk jaar worden ingediend bij de griffie van de Rechtbank van Koophandel. Noteer dat indien de rekeningen 3 opeenvolgende jaren niet worden ingediend, de vereniging zonder meer kan worden ontbonden! De statuten moeten ook de wijze van aanstelling van de rekeningencommissarissen bepalen.

De ontbinding: de statuten bepalen de wijze van benoeming van de eventuele vereffenaar(s) en de **bestemming van het bezit** in geval van ontbinding. Dit bezit moet worden toegewezen aan een **belangeloos doel**.

▪ Overige formaliteiten

Akten en documenten van de vzw

Alle akten, facturen, aankondigingen, publicaties... moeten voorzien zijn van de maatschappelijke benaming van de vzw, **de vermelding "vereniging zonder winstoogmerk" of "vzw"** en het adres van de maatschappelijke zetel. Elke persoon die voor een vereniging optreedt in een document waarin één van deze vermeldingen ontbreekt, kan **persoonlijk verantwoordelijk** worden verklaard voor alle of een deel van de verbintenissen die erin worden aangegaan door de vereniging.

Openen van een bankrekening

Het openen van een rekening op naam van de vzw vergt de aanwezigheid en de **handtekening van alle vertegenwoordigers / bestuurders die deze rekening mee kunnen beheren**. Dit betreft in elk geval de afgevaardigd bestuurder en eventueel andere bestuurders die deze rekening beheren. Bij het openen van de rekening moet men de statuten van de vzw kunnen voorleggen.

▪ Inschrijving bij de btw

Het is raadzaam inlichtingen in te winnen bij een bekwame consulent. De bepalingen op het vlak van de **btw zijn immers uiterst ingewikkeld**. SMart staat hiervoor tot uw beschikking.

En vzw's met artistieke activiteiten?

A. Btw-plicht

Elke vzw moet, als zij handelingen uitoefent die aan de btw zijn onderworpen, zich inschrijven bij de btw. De vzw's die uitsluitend activiteiten uitoefenen die vrijgesteld zijn van btw, hebben de mogelijkheid zich niet in te schrijven (voor uitzonderingsgevallen, zie verder). **De artistieke prestaties en de daarmee verbonden prestaties, zijn onderworpen aan de Belgische btw indien zij verstrekt worden binnen het kader van een voorstelling die in België plaatsvindt.** Of de vzw al dan niet winst maakt, heeft geen invloed op de eventuele onderwerping aan de btw.

B. Vrijstelling

De vrijstellingsregeling wordt sinds 1 april 2014 toegekend aan kleine ondernemingen met een jaarmzet tijdens het vorige kalenderjaar van minder dan 15.000 € ([Meer details](#)).

Deze ondernemingen kunnen dan zonder btw factureren en moeten geen aangifte indienen. Uiteraard is het dan **niet mogelijk de btw te recupereren**.

De vrijstelling is van toepassing op alle mogelijke ondernemingsvormen (vzw, vennootschap, natuurlijk persoon,...)

C. Overige vrijstellingen

Artikel 44 § 2 8° btw-wetboek

Prestaties van **uitvoerende kunstenaars**, natuurlijke personen, alleen of in groep en diegenen die hun activiteiten via een vzw beoefenen, en die hun prestaties voor organisatoren van spektakels uitvoeren, kunnen **factureren zonder btw aan te rekenen**.

Artikel 44 §2 8° van het btw-wetboek stelt dat *“de diensten aan organisatoren van voordrachten verstrekt door voordrachtgevers die als zodanig handelen; de diensten aan organisatoren van schouwspelen en concerten, aan uitgevers van grammofoonplaten en van andere klankdragers en aan makers van films en van andere beelddragende verstrekt door acteurs, orkestleiders, muzikanten en andere artiesten voor de uitvoering van toneelwerken, balletten, films, muziekstukken, circus-, variété- of cabaretvoorstellingen;”*

Let op, sommige kunstenaars kunnen geen aanspraak maken op deze vrijstelling: *“de decorateur, dequisiteur, de grimeur, de kapper, de kostuumontwerper, de pruikenmaker, de toneelmachinist, de souffleur, de cameraman, de script-girl, de geluidstechnicus, de sonorisateur, de filmmonteuse, de productie leider, de opnameleider en de medewerkers van die personen; (...).”*

Artikel 44§2 9° btw-wetboek

Op dezelfde wijze kan een Belgische of buitenlandse vzw, erkend door de Vlaamse of Franstalige Gemeenschap of het Brussels Gewest, die **een opvoering uitvoert voor een andere in België gevestigde organisator, vrijgesteld worden** van btw.

Amateurgezelschappen (fanfares...) zijn ook vrijgesteld. *art.44 §2 9° Btw-wetboek: "de organisatie van toneel-, ballet- of filmvoorstellingen, van tentoonstellingen, concerten (...) alsook de leveringen van goederen die nauw samenhangen met deze diensten door instellingen erkend door de bevoegde overheid, mits de inkomsten die zij verkrijgen uit hun werkzaamheid uitsluitend gebruikt worden tot dekking van de kosten ervan."*

D. Inschrijving bij de btw

Alle anderen zijn btw-plichtig, moeten een kwartaalaangifte doen en de btw aan de schatkist storten. De afgevaardigd bestuurder van de vzw moet het formulier "[aangifte van aanvang van activiteit](#)" invullen en verklaart zo dat de vzw btw-plichtig is. Btw-documenten moeten voortaan elektronisch worden ingediend. Deze wijziging slaat alleen op de manier waarop je deze documenten moet indienen en verandert niets aan de inhoud ervan.

Het indienen verloopt via de Intervat-toepassing. De identificatie gebeurt daarbij via de elektronische identiteitskaart of via een token.

▪ **Inschrijving bij de RSZ, de RKW, de RJV en verzekering arbeidsongevallen**

Indien de vzw **personen met een arbeidscontract wil tewerkstellen**, moet zij alle verplichtingen van een werkgever vervullen. Deze taken kunnen worden toevertrouwd aan een sociaal secretariaat of een tussenpersoon zoals SMart.

Een speciale verzekering voor vrijwilligers

Begin 2007 werd de nieuwe wet over vrijwilligerswerk van kracht. Organisaties met een rechtspersoonlijkheid die vrijwilligers te werk stellen, zijn nu **verplicht om een verzekering burgerrechtelijke aansprakelijkheid af te sluiten** voor het geval een fout van de vrijwilliger schade aan derden (met inbegrip van andere vrijwilligers) veroorzaakt bij het verrichten van het vrijwilligerswerk.

Het is mogelijk om de vrijwilligers nog **beter te verzekeren** door ook een **rechtsbijstandsverzekering** of een **verzekering lichamelijk letsel** af te sluiten.

Fiscaliteit van de vzw's

▪ **Rechtspersonenbelasting (RPB) of Bedrijfsbelasting (BB) ?**

Vzw's die **geen enkele commerciële activiteit uitoefenen** zijn onderworpen aan de rechtspersonenbelasting. In dit belastingstelsel wordt de vzw niet belast op haar inkomsten maar wordt ze afzonderlijk belast op basis van haar bezittingen:

- **Onroerende goederen:** zie belasting op onroerende inkomsten (voor natuurlijke personen) – [algemene regels](#)
- **Roerende goederen:** geheven en delgende roerende voorheffing.

Opgelet, de vzw kan tegen 300% worden belast op:

- vergoedingen, dividenden of andere, uitgekeerd aan derden wiens identiteit niet wordt vermeld
- bedragen uitgekeerd aan leden zonder vermelding van de bestemming en de reden van de betaling

De vzw's die **(bijkomstige) commerciële activiteiten uitoefenen** kunnen onderworpen blijven aan de RPB onder bepaalde voorwaarden:

- De commerciële activiteiten moeten **bijkomstig** zijn, en **onontbeerlijk** voor de verwezenlijking van het maatschappelijk doel (beoordelingscriteria: aard van de activiteit, aantal personen betrokken bij deze activiteit, omvang van de aangewende middelen...)
- De activiteiten mogen niet worden gevoerd **volgens bedrijfs- of commerciële methodes** (reclame, distributiemethode,...)

De vzw's die commerciële activiteiten buiten deze grenzen uitvoeren, zijn in principe onderworpen aan de Bedrijfsbelasting.

▪ Boekhouding

De wet bepaalt dat voor “**kleine**” verenigingen een **vereenvoudigde boekhouding** die ten minste de bewegingen van de cashvoorraad en de rekeningen omvat, volstaat. “Kleine” verenigingen zijn alle verenigingen die niet voldoen aan de voorwaarden van *art. 17 § 3*.

De verenigingen bedoeld in *§3 van art. 17* moeten hun boekhouding bijhouden en hun jaarrekeningen opstellen volgens de bepalingen van de *wet van 17 juli 1975* op de **bedrijfsboekhouding**. Het gaat hierbij om verenigingen die op de afsluitingsdatum van het boekjaar de cijfers van **minstens twee van de drie volgende criteria** overschrijden:

- een jaarlijks gemiddelde van **5 werknemers**, uitgedrukt in voltijds equivalent, ingeschreven in het personeelsregister dat wordt bijgehouden in overeenstemming met het *KB nr. 5 van 23 oktober 1978* over het bijhouden van de sociale documenten,
- **312.500,00 €** voor de **totale inkomsten**, buiten de uitzonderlijke inkomsten, excl. btw,
- **1.249.500,00 €** voor het **balanstotaal**.

Bovendien moeten de verenigingen de **controle van de financiële situatie van de jaarrekeningen en het naleven** van de wet en de statuten toevertrouwen aan één of meer **commissarissen** wanneer het **jaarlijks gemiddelde van het aantal tewerkgestelde werknemers** (ingeschreven in het personeelsregister overeenkomstig het *KB nr. 5 van 23 oktober 1978* over het bijhouden van de sociale documenten) en uitgedrukt in voltijds equivalent, **meer dan 100 bedraagt**; of wanneer de **vereniging** bij de afsluiting van het boekjaar **de onderstaande cijfers van minstens twee van de drie onderstaande cijfers** overschrijdt:

- een jaarlijks gemiddelde van **50 werknemers**, uitgedrukt in voltijds equivalent, ingeschreven in het personeelsregister dat wordt bijgehouden overeenkomstig het hogergenoemde *KB nr. 5 van 23 oktober 1978*
- **7.300.000,00 €** voor de **totale inkomsten** buiten de uitzonderlijke inkomsten, exclusief BTW
- **3.650.000,00 €** voor het **balanstotaal**

De **commissarissen** worden benoemd door de algemene vergadering en moeten, als natuurlijke of rechtspersoon, lid zijn van het Instituut van Bedrijfsrevisoren.

▪ Boekhoudkundige controle van de vzw

De vzw's kunnen net zoals natuurlijke personen of bedrijven aan een belastingcontrole onderworpen worden. Dit kan gaan van een effectieve controle door de AOIF (Administratie van de Ondernemings- en Inkomensfiscaliteit), over een "eenvoudige vraag om inlichtingen" tot een onderzoek door de BBI (Administratie van de bijzondere belastinginspectie) of een btw-controle als de vzw btw-plichtig is.

Soorten controles:

- vraag om inlichtingen: de "vraag om inlichtingen" is een officieel document waarmee de belastingadministratie meer inlichtingen over de financiën van de vzw kan vragen;
- belastingcontrole: de administratie controleert de boekhouding van de vzw en kan daarvoor alle mogelijke bewijsstukken opvragen. Uitgaven die niet bewezen kunnen worden aan de hand van een geldig document (facturen, kassabonnetjes, fiscale fiches...) worden aan 309% belast!
- Btw-controle voor btw-plichtige vzw's.

- **Schenkeningen aan een vzw**

Volgens artikel 16 van de wet van 27 juni 1921 moet **elke schenking, bij leven of testament**, aan een vereniging (maar met uitzondering van de handgiften) goedgekeurd worden door het **ministerie van justitie**.

Deze goedkeuring is niet vereist voor giften van **maximaal 100.000 euro**.

De minister van justitie of zijn afgevaardigde wordt verondersteld akkoord te gaan met de gift als deze niet binnen de drie maanden reageert op de aanvraag.

De goedkeuring kan in geen geval toegekend worden als de vereniging niet voldoet aan de bepalingen van de artikels 3 en 9 van de wet van 27 juni 1921, gewijzigd door de wet van 2 mei 2002, of als ze geen jaarrekeningen neergelegd heeft bij de griffie van de rechtbank van eerste aanleg sinds haar oprichting of minstens gedurende de tien laatste jaren.